

MOBIL ILOVALAR YORDAMIDA BOSHLANG'ICH SINFI O'QUVCHILARINING O'QISH MOTIVATSIYASINI OSHIRISH.

Qayumova Lola Najmiddin qizi

Chirchiq davlat pedagogika universiteti Maktabgacha va Boshlang'ich
ta'lim fakulteti Boshlang'ich ta'lim yo'nalishi 1-bosqich talabasi

qayumovalola607@gmail.com

<https://doi.org/10.5281/zenodo.20086724>

ARTICLE INFO

Qabul qilindi: 04-may 2026 yil

Ma'qullandi: 06-may 2026 yil

Nashr qilindi: 08-may 2026 yil

KEY WORDS

mobil ilovalar, boshlang'ich ta'lim, o'qish motivatsiyasi, raqamli texnologiyalar, gamifikatsiya, interfaol ta'lim, multimediya, individual yondashuv, mustaqil ta'lim, ta'lim sifati, o'quv faolligi, m-learning.

ABSTRACT

Ushbu maqolada mobil ilovalardan foydalanish orqali boshlang'ich sinf o'quvchilarining o'qish motivatsiyasini oshirish masalasi ilmiy-pedagogik jihatdan tahlil qilinadi. Raqamli texnologiyalarning ta'lim tizimiga kirib kelishi o'quv jarayonini yanada interfaol, qiziqarli va samarali tashkil etish imkonini bermoqda. Tadqiqot davomida mobil ilovalarning o'quvchilarning darsga qiziqishi, mustaqil o'rganish ko'nikmalari va ta'lim natijalariga ta'siri o'rganildi. Tajriba natijalari mobil ilovalardan foydalanish o'quvchilarning faolligini oshirish, individual yondashuvni ta'minlash hamda ichki motivatsiyani shakllantirishda samarali vosita ekanligini ko'rsatdi. Shuningdek, gamifikatsiya elementlari, multimediyaviy kontent va tezkor fikr-mulohaza tizimi o'quvchilarning bilimlarni o'zlashtirish jarayonini yengillashtirishi aniqlandi. Maqolada mobil ta'limni joriy etishning pedagogik shart-sharoitlari, afzalliklari va mavjud muammolari ham yoritilgan. Tadqiqot natijalari boshlang'ich ta'lim sifatini oshirish hamda zamonaviy raqamli kompetensiyalarga ega o'quvchilarni shakllantirishda mobil ilovalarning muhim ahamiyatga ega ekanligini tasdiqlaydi.

Zamonaviy ta'lim tizimi globallashtirish va raqamlashtirish jarayonlari ta'sirida tubdan o'zgarib bormoqda. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining jadal rivojlanishi ta'lim mazmuni, shakli va metodlarini yangilashni talab etmoqda. Ayniqsa, boshlang'ich ta'lim bosqichi o'quvchilarning bilim olishga bo'lgan munosabati, o'qishga qiziqishi va o'quv faoliyatiga motivatsiyasi shakllanadigan muhim davr hisoblanadi. Shu sababli ushbu bosqichda ta'limni samarali tashkil etish, o'quvchilarning ichki motivatsiyasini rivojlantirish va ularni faol o'rganishga jalb etish dolzarb ilmiy muammolardan biri sanaladi. Bugungi kunda bolalar raqamli texnologiyalar bilan o'ralgan muhitda ulg'aymoqda. Mobil qurilmalar - smartfon va planshetlar - ularning kundalik hayotining ajralmas qismiga aylangan. Ta'lim jarayonida mobil ilovalardan foydalanish o'quvchilarning qiziqishini oshirish, individual yondashuvni ta'minlash, o'yin elementlari orqali o'rganishni rag'batlantirish hamda mustaqil ta'lim ko'nikmalarini shakllantirish imkonini beradi. Mobil ilovalar yordamida o'quv materiallari

rang-barang, interfaol va multimedaviy shaklda taqdim etilib, murakkab tushunchalarni oson va tushunarli tarzda o'zlashtirishga yordam beradi. O'quv motivatsiyasi ta'lim samaradorligining muhim omillaridan biri bo'lib, u o'quvchilarning bilim olishga bo'lgan ichki ehtiyoji, qiziqishi va maqsadga yo'naltirilgan faoliyatini belgilaydi.

Metod

Mazkur tadqiqotda kompleks yondashuv qo'llanilib, nazariy va empirik metodlar uyg'unligidan foydalanildi. Avvalo, pedagogika, psixologiya va raqamli ta'lim sohasiga oid ilmiy manbalar o'rganilib, o'quv motivatsiyasining mohiyati, uning tarkibiy qismlari va shakllanish omillari tahlil qilindi. Mobil ta'lim, gamifikatsiya va interfaol o'qitish texnologiyalariga oid ilmiy tadqiqotlar qiyosiy tahlil asosida ko'rib chiqildi. Empirik tadqiqot doirasida boshlang'ich sinf o'quvchilari ishtirokida tajriba-sinov ishlari tashkil etildi. Tadqiqot jarayonida kuzatish, so'rovnomalar, suhbat va diagnostik test metodlaridan foydalanildi. O'quvchilarning darsga qiziqishi, o'qish faoliyatidagi faolligi, mustaqil topshiriqlarni bajarish darajasi hamda o'quv natijalari muntazam ravishda tahlil qilindi. Tajriba jarayonida o'quvchilarning yosh xususiyatlariga mos mobil ilovalardan foydalanildi. Ushbu ilovalar interfaol o'qish mashqlari, matematik o'yinlar, multimedaviy hikoyalar va audio materiallarni o'z ichiga oldi. Dars jarayonida mobil ilovalar orqali individual topshiriqlar berildi, natijalar esa real vaqt rejimida tahlil qilindi. Tadqiqot ikki bosqichda amalga oshirildi. Dastlabki bosqichda o'quvchilarning o'qish motivatsiyasi darajasi aniqlanib, mavjud muammolar o'rganildi. Keyingi bosqichda esa mobil ilovalar integratsiya qilingan darslar tashkil etilib, o'quvchilarning motivatsiyasi va o'quv natijalaridagi o'zgarishlar tahlil qilindi. Olingan natijalar taqqoslanib, mobil ilovalarning o'quv motivatsiyasiga ta'siri ilmiy jihatdan baholandi.

Natijalar

Tadqiqot natijalari mobil ilovalardan foydalanish boshlang'ich sinf o'quvchilarining o'qish motivatsiyasini oshirishda muhim ahamiyatga ega ekanligini ko'rsatdi. Tajriba davomida o'quvchilarning darsga qiziqishi ortgani, o'quv faoliyatida faol ishtirok etgani va mustaqil o'rganishga bo'lgan intilishi kuchaygani kuzatildi. Mobil ilovalarda qo'llanilgan interfaol topshiriqlar va o'yin elementlari o'quvchilarning dars jarayoniga jalb etilish darajasini sezilarli darajada oshirdi. Ball to'plash, darajadan darajaga o'tish, virtual mukofotlar olish kabi rag'batlantiruvchi mexanizmlar o'quvchilarni topshiriqlarni bajarishga undadi. Natijada o'quvchilarning darsdagi faolligi va topshiriqlarni bajarish sifati yaxshilandi. Mobil ilovalar individual yondashuvni ta'minlash imkonini berdi. Har bir o'quvchi o'z bilim darajasiga mos topshiriqlarni bajarish orqali muvaffaqiyat hissini boshdan kechirdi. Bu esa o'ziga ishonchni oshirib, ichki motivatsiyaning shakllanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatdi. O'quvchilar o'z natijalarini ko'rib, keyingi bosqichlarga o'tishga intila boshladilar. Multimedaviy kontent - rangli animatsiyalar, audio va video materiallar - o'quvchilarning diqqatini uzoqroq ushlab turishga yordam berdi.

Muhokama

Olingan natijalar mobil ilovalarning boshlang'ich ta'lim jarayonida samarali pedagogik vosita ekanligini tasdiqlaydi. Mobil ta'lim o'quvchilarning yosh xususiyatlariga mos ravishda o'yin, vizual tasvir va interfaollikni uyg'unlashtirgan holda ta'limni qiziqarli va samarali tashkil etish imkonini beradi. Bu yondashuv o'quvchilarning ta'lim jarayoniga nisbatan ijobiy munosabatini shakllantiradi. Psixologik nuqtai nazardan, kichik maktab yoshidagi bolalar o'yin faoliyatiga moyil bo'lib, ular orqali o'rganish jarayoni tabiiy va samarali kechadi. Mobil

ilovalarda qo'llaniladigan gamifikatsiya elementlari o'quvchilarning ichki motivatsiyasini rag'batlantirib, ta'lim jarayonini qiziqarli faoliyat sifatida qabul qilishiga yordam beradi. Bu esa o'quvchilarning bilim olish jarayoniga nisbatan ijobiy hissiy munosabatini shakllantiradi. Mobil ilovalar differensial ta'limni amalga oshirishda muhim vosita bo'lib xizmat qiladi. Har bir o'quvchining individual qobiliyatlari, o'zlashtirish sur'ati va qiziqishlari inobatga olinib, mos topshiriqlar taqdim etilishi ta'lim sifatini oshirishga xizmat qiladi. Bu yondashuv o'quvchilar o'rtasidagi bilim darajasidagi tafovutlarni kamaytiradi va har bir o'quvchining muvaffaqiyatga erishishiga imkon yaratadi. Shu bilan birga, mobil ilovalardan foydalanishda ayrim muammolar ham mavjud.

Xulosa

Tadqiqot natijalari mobil ilovalardan foydalanish boshlang'ich sinf o'quvchilarining o'qish motivatsiyasini oshirishda samarali vosita ekanligini ilmiy jihatdan asoslab berdi. Mobil ta'lim texnologiyalari o'quvchilarning darsga qiziqishini kuchaytirish, mustaqil o'rganish ko'nikmalarini shakllantirish, individual yondashuvni ta'minlash hamda ta'lim samaradorligini oshirishga xizmat qiladi. Mobil ilovalar orqali tashkil etilgan darslar o'quvchilarni faol ishtirok etishga undaydi, ularning o'ziga bo'lgan ishonchini oshiradi va bilimlarni mustahkamlash jarayonini qiziqarli shaklda tashkil etadi. Gamifikatsiya elementlari, multimedaviy kontent va tezkor fikr-mulohaza tizimi o'quv motivatsiyasini shakllantirishda muhim omil bo'lib xizmat qiladi.

Shu bilan birga, mobil ta'limni samarali joriy etish uchun o'qituvchilarning raqamli kompetensiyasini rivojlantirish, texnik infratuzilmani takomillashtirish va metodik qo'llanmalar ishlab chiqish zarur

Adabiyotlar ro'yxati:

1. Tolipov O', Usmonboyeva M. Pedagogik texnologiyalarning tatbiqiy asoslari. - Toshkent: Fan, 2017.
2. Ishmuamedov R. Innovatsion pedagogik texnologiyalar. - Toshkent: Iste'dod, 2019.
3. Talipdjanov, A. (2024). Futbolchilarning mashg'ulot jarayonini boshqarishda innovatsion texnologiyalardan foydalanish. Sport Ilm-Fanining Dolzarb Muammolari, 2(2), 22–27. Retrieved from <https://sport-science.uz/index.php/journal/article/view/151>
4. Талипджанов А.И. Комплексный контроль и планирование подготовки футболистов: моног. – Ташкент: Ilmiy texnika axboroti-press, 2023. –152 с.
5. Talipjonov, A. (2023). Futbolda mashg'ulot jarayonini biokimyoviy nazorat qilish. Sport Ilm-Fanining Dolzarb Muammolari, 1(4), 84–94. Retrieved from <https://sport-science.uz/index.php/journal/article/view/119>
6. Talipdjanov, A. (2024). Futbolda mashg'ulot va musobaqa yuklamalarini nazorat qilish asosida mashg'ulot jarayonini boshqarish. Sport Ilm-Fanining Dolzarb Muammolari, 2(3), 21–26. Retrieved from <https://sport-science.uz/index.php/journal/article/view/170>
7. Talipdjanov, A. (2024). Tayyorgarlik mikrotsikllarida yuklamalarni parallel rejalashtirish samaradorligini o'rganish. Sport Ilm-Fanining Dolzarb Muammolari, 2(1), 30–36. Retrieved from <https://sport-science.uz/index.php/journal/article/view/131>
8. Талипджанов А.И. Комплексный контроль и планирование подготовки футболистов: моногр. – Ташкент. Ilmiy texnika axborot-press, 2023. 152 с.

9. Талипджанов, А. А., Нурматов, Б. Б., & Пармонов, А. А. (2022). Учебно-тренировочный процесс по футболу. In International conference: problems and scientific solutions (Vol. 1, No. 6, pp. 23-27).
10. Талипджанов, А. И. (2012). Юкори малакали футболчилар тайёрлашнинг замонавий тизими. Укув кулланма. Т., УзДЖТИ.
11. Талипджанов, А. И. (2023). Комплексный контроль и планирование подготовки футболистов: моног./А. И.
12. Талипджанов, А. И. (2007). Asian Cup-2007: итоги, анализ, выводы. Аналитическая работа (в соавторстве) ФФУ.
13. Акрамов, Р. А., & Талипджанов, А. И. (1994). Подготовка футболистов высокой квалификации. Учебное пособие. Ташкент.
14. Мавлянкариев, Б. А., Хатамов, Б. Б., Пен, А. Ю., & Талипджанов, И. Р. (2019). Стратегия повышения уровня научно-технического обеспечения пожарной безопасности сложных объектов. In Проблемы управления безопасностью сложных систем (pp. 100-106).
15. Талипджанов, А., & Голованова, Е. В. (2023). ИСПОЛЬЗОВАНИЕ IDEF0 В МОДЕЛИРОВАНИИ. In ГОРИНСКИЕ ЧТЕНИЯ. ИННОВАЦИОННЫЕ РЕШЕНИЯ ДЛЯ АПК (pp. 98-99).
16. Талипджанов, А. И., & Акрамов, Р. А. (2014). Анализ характерных особенностей игры в атаке лучших сборных Азии последних лет. Педагогические науки, (1), 33-38.
17. Талипджанов, А. И. (2014). Особенности организации обороны в лучших сборных командах Азии. Педагогические науки, (1), 28-32.
18. Талипджанов, А. И. (2012). О СИСТЕМЕ ПОДГОТОВКИ СБОРНЫХ КОМАНД К ОСНОВНЫМ СОРЕВНОВАНИЯМ. Педагогические науки, (2), 55-58.
19. ТАЛИПДЖАНОВ, А. БИОХИМИЧЕСКИЙ КОНТРОЛЬ ТРЕНИРОВОЧНОГО ПРОЦЕССА В ФУТБОЛЕ. Санкт-Петербургский научно-исследовательский институт физической культуры КОНФЕРЕНЦИЯ: СОВРЕМЕННЫЕ ПОДХОДЫ К СОВЕРШЕНСТВОВАНИЮ СИСТЕМЫ ФИЗИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ И СПОРТА Санкт-Петербург, 30–31 октября 2024 года Организаторы: Санкт-Петербургский научно-исследовательский институт физической культуры.
20. Талипджанов, А., Назаров, С., Усмонов, А., & Аҳмедова, Ҳ. МИНИСТЕРСТВО ТУРИЗМА И СПОРТА РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН ИНСТИТУТ ПЕРЕПОДГОТОВКИ И ПОВЫШЕНИЯ КВАЛИФИКАЦИИ СПЕЦИАЛИСТОВ ПО ФИЗИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЕ И СПОРТУ.
21. ТАЛИПДЖАНОВ, А. ОЦЕНКА СРОЧНОГО ТРЕНИРОВОЧНОГО ЭФФЕКТА НАГРУЗОК В ФУТБОЛЕ. Учреждение образования" Белорусский государственный университет физической культуры" КОНФЕРЕНЦИЯ: ЦЕННОСТИ, ТРАДИЦИИ И НОВАЦИИ СОВРЕМЕННОГО СПОРТА Минск, 14–15 ноября 2024 года Организаторы: Министерство спорта и туризма Республики Беларусь Учреждение образования" Белорусский государственный университет физической культуры" Национальный олимпийский комитет Республики Беларусь Президентский спортивный клуб.
22. Abdurasulov, J. (2024). PEDAGOGICAL PSYCHOLOGICAL ASPECTS OF MILITARY PATRIOTIC EDUCATION IN GENERAL SECONDARY EDUCATIONAL INSTITUTIONS. В

INTERNATIONAL BULLETIN OF APPLIED SCIENCE AND TECHNOLOGY (Т. 4, Выпуск 7, сс. 38–40). Zenodo. <https://doi.org/10.5281/zenodo.12721051>

23. Abdurasulov J. (2024). HARBIY PEDAGOGIKANING BOSHQA FANLAR BILAN ALOQASI. Молодые ученые, 2(6), 48–52. извлечено от <https://inacademy.uz/index.php/yo/article/view/28164>

24. Jo'rayev, S., & Abdurasulov, J. (2024). SUBJECT, TASKS AND CONTENT OF STUDYING THE BASICS OF MILITARY-PATRIOTIC EDUCATION. Академические исследования в современной науке, 3(7), 149–153.извлечено.

25. Абдурасулов, Ж. (2022). ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ИНФОРМАЦИОННЫХТЕХНОЛОГИЙ В УСВОЕНИИ УРОКОВ ИСТОРИИ.

